

Nie wolno nam bez „P” wychodzić.
Nie wolno nam wyjeżdżać stąd
Nie wolno nam z Niemcami chodzić
Nie wolno nam tu kochać się

My się nie boimy, gdzie chcemy, chodzimy
I z naszym sławnym „P”
Gdyż znajdziesz się nie wiem gdzie

Wir dürfen ohne „P“ nicht gehen,
Nicht verlassen diesen Ort,
Wir dürfen nicht mit Deutschen verkehren,
Über Liebe kein einziges Wort.

Wir fürchten uns nicht und gehen,
Auch mit unsrem bekannten „P“,
Egal wo wir auch landen werden.

Z piosenki polskich robotnic przymusowych
w Przędzalni Naprzód

Aus einem Lied der polnischen Zwangsarbeiterinnen
bei der Spinnerei Vorwärts

Irena Wielgat (1926–2016)

Jako piętnastolatka Irena Wielgat, z domu Księżak, została podczas wojny wywieziona do Niemiec. W swoich wspomnieniach opowiada o codziennym życiu przymusowej robotnicy w fabryce tekstylnej, o ciężkiej chorobie i ucieczce, o poniżeniu i niespodziewanej pomocy, o swoich obawach i strategiach przetrwania. Przechowała wiele zdjęć, piosenek i wierszy z tamtych lat. W 2008 r. ponownie odwiedziła miejsce swojej przymusowej pracy. Książka ta jest rezultatem Jej nowych związków z Bielefeld.

ISSN 1439-8591
ISBN 978-83-60678-64-0
ISBN 978-3-7395-1005-7

Als Fünfzehnjährige wurde Irena Wielgat, geb. Księżak, im Krieg nach Deutschland verschleppt. In ihren Erinnerungen erzählt sie vom Alltag der Zwangsarbeit in einer Textilfabrik, von schwerer Krankheit und Flucht, von Erniedrigung und überraschender Hilfeleistung, von ihren Ängsten und Überlebensstrategien. Und sie hat viele Fotos, Lieder und Gedichte aus diesen Jahren aufbewahrt. 2008 hat sie den Ort ihrer Zwangsarbeit noch einmal besucht. Dies Buch ist ein Ergebnis ihrer neuen Verbindung nach Bielefeld.

Quellen zur Regionalgeschichte
Band 15

v|rg

Irena Wielgat

Z DZIECKA NIEWOLNIK

Wywieziona z Łodzi do Bielefeld –
wspomnienia lat robót przymusowych
w Niemczech

ALS KIND VERSKLAVT

Aus Łódź verschleppt nach Bielefeld –
Erinnerungen an die Jahre
der Zwangsarbeit In Deutschland

„Wojenne przejścia tkwią we mnie jak cierń, często wracam do nich myślami. Ich opisywanie było bardzo bolesne, ale postanowiłam to zrobić, aby stanowiły przestrożę dla następnych pokoleń. Aby już nigdy żadne dzieci z powodu wojny nie traciły życia i nie były odrywane od swych rodzin”.

„Die Kriegsereignisse trage ich wie einen Stachel in mir, oft kehre ich in Gedanken zu jenen Tagen zurück. Ihre Schilderung war schmerzhaft, doch ich habe es getan, damit sie als Mahnung für künftige Generationen dient. Niemals mehr sollen Kinder wegen eines Krieges ihr Leben verlieren, und nie mehr dürfen sie deshalb von ihren Familien getrennt werden.“

IRENA WIELGAT

Z DZIECKA NIEWOLNIK ALS KIND VERSKLAVT

Irena Wielgat

Fraza
Verlag für Regionalgeschichte